

05.10.2022

Maa- ja metsätalousvaliokunta
Eduskunta
MmV@eduskunta.fi

U 76/2022 vp

Lausunto koskien valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luonnon ennallistamisesta (ennallistamisasetus)

SLC kiittää mahdollisuudesta lausua EU:n ennallistamisasetuksesta. Hyvä ympäristön ja luonnon tila on perusta ihmiskunnan olemassaololle. Maa- ja metsätaloudella on keskeinen rooli luonnon tilan ylläpitämisessä ja parantamisessa. Ekosysteemien toimivuus on myös edellytys alkutuotannon elinkeinoille.

Alla on esitetty SLC:n yleiset kommentit ja maa- ja metsätalous kohtaiset kommentit ennallistamisasetuksesta ja Suomen tulevasta kannasta siihen.

Yleiset kommentit

SLC kannattaa Euroopan komission tavoitteita luonnon tilan ennallistamiseksi, mutta katsoo komission esittämässä ennallistamisasetuksessa olevan merkittäviä ongelmakohtia suomalaisen maa- ja metsätalouden ja yksityisten maanomistajien omaisuudensuojan sekä kansallisen edun näkökulmista.

Yleisellä tasolla SLC katsoo ongelmallisiksi komission esityksessä seuraavat asiat:

- Kansallisen liikkumavaran vähyys; säädösmuoto asetuksena direktiivin sijaan.
- Taakanjaon epätasapaino valtioiden ja sektoreiden kesken.
- Toimien toteutuskelpoisuuden ja vaikutusten tietopuutteet Suomen olosuhteissa.
- Ennallistamistoimien vaikutuksien epävarmuus ja tietopuutteet.
- Maanomistajien oikeuksien toteutuminen.
- Suomen budjetin suvereniteetin säilyminen.
- Komissiolle varattu delegoitu säädösvalta muutosten osalta.
- Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden vaillinaisen toteutuminen.

Maatalous

Jos ennallistamisasetus tulee sisältämään hyvin yksityiskohtaisia mittareita maatalousekosysteemeissä – kuten niittyperhosindeksin, viljelymaan kivennäismaan orgaanisen hiilen määrä, maisemapiirteiltään hyvin monimuotoinen maatalousmaa ja yleisten lintujen indeksin kasvu lähtötasosta – on erittäin tärkeää, että mittarit ovat käytännönläheisiä ja pragmaattisia. Luonnon muuttuessa kaiken aikaa on merkittävä riski, että tämänkaltaiset indikaattorit johtavat maataloutta ja ruuantuotantoa rajoittaviin ja haittaaviin toimenpiteisiin.

Asetuksen mukaan jäsenvaltion olisi myös otettava käyttöön ennallistamistoimenpiteitä ojitetuilla turvemaidella. Vuoteen 2030 mennessä ennallistamistoimia olisi tehtävä 30 prosentilla maatalouskäytössä olevan ojitetun turvemaiden kokonaispinta-alasta ja uudelleenvesitettävä ennallistamisalueesta vähintään neljäsosa. Vuoteen 2040 mennessä ennallistamistoimia olisi tehtävä 50 prosentilla mainitusta kokonaispinta-alasta ja uudelleenvesitettävä ennallistamisalueesta vähintään puolet ja vuoteen 2050 mennessä 70 prosentilla mainitusta kokonaispinta-alasta ja uudelleenvesitettävä ennallistamisalueesta vähintään puolet. Vaikka valtioneuvosto korostaa, että asetuksen puitteissa edellytettävien ennallistamistoimien ei tule estää olemassa olevien turvepeltojen käyttämistä myös ruuantuotantoon tulevaisuudessa, ilmasto- ja ympäristöystävällisten viljelymenetelmien mahdollistamana on olemassa erittäin suuri riski, ettei merkittävä osa ennallistettavista turvepelloista käytännössä enää olisi viljely- ja ruuantuotantokunnossa.

SLC:n mielestä Suomen kannassa pitää tulla selkeästi ilmi, että ehdotetut ennallistamistoimenpiteet eivät saa heikentää ruokaturvaa, huoltovarmuutta tai maaseudun elinkeinojen toimeentuloa.

Metsätalous

Asetuksen myötä ennallistamistoimet ulottuisivat tavallisiin metsätalousalueisiin, mitkä osana muiden metsiin vaikuttavien EU-politiikkojen kanssa heikentäisivät Suomalaisen metsätalouden toimintaedellytyksiä. Suomalaisen metsänomistajuuden rakenteesta johtuen on selvää, että vaikutuksia tulisi myös yksityismetsiin, mikä haastaa omaisuudensuojan toteutumisen.

Luonnon palautumiselle ja tilalle metsäisissä ympäristöissä on esitetty indikaattoreiksi lahoppuun määrää, metsien ikärakenteita, kytkeytyneisyyttä, yleisten metsälintujen indeksia ja hiilen määrää. Ratkaisevan tärkeää metsätalouden osalta on, millaisia kynnyksarvoja indikaattorien tyydyttävälle tasolle asetettaisiin.

SLC katsoo, että Suomen kantaa tulee tiukentaa hallituksen kirjelmästä kansallisen metsäpolitiikan suvereniteetin suojaamiseksi sekä metsäklusterin toimintaedellytysten ylläpitämiseksi.

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.

Mats Nylund
Puheenjohtaja

Viktor Harvio
Metsäasiamies